

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SOCIALINIŲ REIKALŲ IR DARBO KOMITETAS**

PAGRINDINIO KOMITETO

I Š V A D A

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 10 STRAIPSNIO 1
DALIES PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-129**

2021-12-08 Nr. 103-P-49
Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo: Mindaugas Lingė – komiteto pirmininkas, Vilija Aleknaitė-Abramikienė, Rima Baškienė, Algimantas Dumbrava, Justas Džiugelis, Vaida Giraitytė-Juškevičienė, Gintautas Kindurys, Linas Kukuraitis, Monika Ošmianskienė, Algirdas Sysas, Jonas Varkalys; komiteto biuras: Evelina Bulotaitė – biuro vedėja, patarėjos: Dalia Aleksejūnienė, Diana Jonėnienė, Asta Kazlauskienė, Ieva Kuodienė, padėjėjos Renata Liekienė, Indrė Žukauskaitė; kviestieji asmenys: Tomas Vytautas Raskevičius – Seimo narys, Milda Kojelienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos skyriaus patarėja.

2. Ekspertų, konsultantų, specialistų išvados, pasiūlymai, pataisos, pastabos (toliau – pasiūlymai):

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		Str.	Str. d.	P.			
1.1.	Seimo kanceliarijos				Įvertinę įstatymo projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklių reikalavimams, teikiame šias pastabas:	Atsižvelgti	Atsižvelgiant į situaciją darbo rinkoje (kai trūksta darbuotojų), taip

Teisės departamentas, 2020-12-22				1. Įstatymo projektu yra siūloma nustatyti, kad savanoriškos praktikos sutartis su įmonėmis, įstaigomis, organizacijomis ar kitomis organizacinėmis struktūromis, kuriose atliekama savanoriška praktika, turėtų teisę sudaryti ne tik asmenys iki 29 metų amžiaus. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, kad „galiojant aukščiau nurodytam teisiniam reguliavimui yra neproporcingai ribojamos vyresnių nei 29 metų asmenų teisės sudaryti savanoriškos praktikos sutartis, užkertamas kelias šiems asmenims įgyti žinių, įgūdžių, gauti įvairios praktinės patirties, ir, tokiu būdu, mokytis visą gyvenimą, o taip pat, esant poreikiui ar būtinumui, kelti kvalifikaciją ar persikvalifikuoti.“ Siūlomas teisinis reguliavimas svarstytinas. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies nuostata, pagal kurią tokias sutartis turi teisę sudaryti asmenys iki 29 metų, įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d. Šio įstatymo tikslas buvo įgyvendinti projekto „Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinio- administracinio modelio sukūrimas“ (taip vadinamo, socialinio modelio) siūlomas priemonės ir projekte atliktų mokslinių tyrimų rekomendacijas užimtumui didinti. Vienas iš šio įstatymo uždavinių buvo nustatyti naujas ir patobulinti esamas aktyvios darbo rinkos politikos priemonės bei aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymą. Tam, kad būtų pasiektas šis uždavinys, buvo nustatytos pažeidžiamiausios darbo rinkos dalyvių grupės. Šioms grupėms, atsižvelgiant į bedarbių poreikius, siekiant taiklesnio užimtumo rėmimo priemonių pritaikymo, ir tam, kad būtų įmanoma kiek galima efektyviau panaudoti ribotus išteklius, buvo nustatytos skirtingos užimtumo rėmimo priemonės, numatytos Užimtumo įstatyme. Viena iš šių grupių – jaunimas iki 29 metų (29 metų amžiaus riba nustatyta atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą jaunas žmogus yra suprantamas kaip asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai). Numatant galimybę jaunimui sudaryti savanoriškos praktikos sutartį buvo įvertinta		pat siekiant paskatinti vyresnio amžiaus asmenų didesnį užimtumą bei aktyvumą, paskatinti mokymąsi visą gyvenimą, įstatymo projektui siūloma pritarti. Kartu pažymėtina, kad Užimtumo įstatymo 10 straipsnyje jau yra nustatyti saugikliai, kad savanoriškos praktikos atlikimu nebūtų piktnaudžiaujama. Projektui yra gauta teigiama Vyriausybės išvada, papildomas Biudžeto ir finansų komitetas projektui taip pat pritarrė.
----------------------------------	--	--	--	---	--	--

				aplinkybė, būdinga būtent šiai amžiaus kategorijai - kad šios grupės asmenims dėl savo amžiaus, dėl studijų ir pan. būna sunku įsidarbinti, nes iki įsidarbinimo jie neturi galimybės įgyti reikiamų darbo įgūdžių. Pastebėtina, kad savanorišką praktiką atliekantys asmenys yra valstybės lėšomis draudžiami sveikatos draudimu Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu savanoriškos praktikos sutartis būtų leista sudaryti ir kitiems, ne tik asmenims iki 29 metų, galimai atsirastų atvejų, kuomet tokių sutarčių sudarymu būtų naudojamosi siekiant išvengti įdarbinimo pagal darbo sutartis, sveikatos draudimo įmokų mokėjimo. Taigi vertinant esamą teisinį reguliavimą, svarbu atsižvelgti į visas aplinkybes, dėl kurių buvo pasirinktas įtvirtintas modelis. Šiame kontekste svarbu pažymėti ir tai, kad Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas savaime nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų, priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, jeigu tarp šių asmenų yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą. Diferencijuotas teisinis reguliavimas, kai jis taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu juo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų arba jeigu tam tikrų ribojimų ar sąlygų nustatymas yra susijęs su reguliuojamų visuomeninių santykių ypatumais, savaime nėra laikytinas diskriminaciniu. Vertinant esamą ir siūlomą teisinį reguliavimą, taip pat atkreiptinas dėmesys, kad savanoriška praktika neturėtų būti suprantama kaip savanoriška veikla, kurią reguliuoja Lietuvos		
--	--	--	--	---	--	--

					Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas ir kuria gali užsiimti visi pageidaujantys bet kokio amžiaus asmenys ir tokiu būdu įgyti papildomų žinių, įgūdžių, gauti įvairios praktinės patirties.		
1.2.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2020-12-22				2. Atsižvelgiant į tai, kad plečiamas savanorišką praktiką atliekančių asmenų, kurie bus valstybės lėšomis draudžiami sveikatos draudimu bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu, ratas, įstatymo projekto įgyvendinimui reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų. Įvertinus tai, kad ateinančių metų valstybės biudžeto projektas šiuo metu jau svarstomas Seime, manytina, kad dėl siūlomo teisinio reguliavimo turėtų būti gauta Vyriausybės kaip biudžeto planuotojos nuomonė.	Pritarti	LRV išvada gauta (2021-11-17 nutarimas Nr. 942).
1.3.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2020-12-22				3. Atsižvelgiant į teisės technikos taisyklių reikalavimus, įstatymo projekto pavadinime brauktini pertekliniai skaičius ir žodis „1 DALIES“. Analogiškai tikslintinas įstatymo projekto pavadinimas ir įstatymo projekto 1 straipsnio pavadinimas lyginamajame projekto variante.	Pritarti	
2.	Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerija, 2020-12-23				Įvertinę Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 10 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-129 atitiktį Europos Sąjungos teisei, pažymime, kad pastabų neturime.	Atsižvelgti	

3. Piliečių, asociacijų, politinių partijų, lobistų ir kitų suinteresuotų asmenų pasiūlymai: dėl projekto Nr. XIVP-129 negauta.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
1.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija				Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, atsakydama į Lietuvos Respublikos	Ministerijos nuomonė	Komitete pritarta 2021-11-17 Vyriausybės nutarime

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
	(2021-06-15 reg. Nr.: G-2021-6941)				Socialinių reikalų ir darbo komiteto (toliau – Komitetas) 2021-06-01 raštą Nr. S-2021-2955 „Dėl nuomonės pateikimo“ informuoja, kad įvertino Lietuvos Respublikos Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 10 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-129 (toliau - Įstatymo projektas), kuriuo siūloma ir vyresniems nei 29 metų asmenims leisti sudaryti savanoriškos praktikos sutartis su įmonėmis, įstaigomis, organizacijomis ar kitomis organizacinėmis struktūromis (toliau – įmonė) savanoriškai praktikai atlikti ir <u>teikia Komitetui nuomonę, nekeisti Užimtumo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies galiojančios nuostatos</u>, kad teisę sudaryti savanoriškos praktikos sutartis turi asmenys iki 29 metų. Pastebėtina, kad, rengdama pasiūlymą dėl savanoriškos praktikos reglamentavimo, Lietuvos Respublikos Prezidentūra Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 26¹ straipsniu įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodė jos tikslą – „sudaryti sąlygas jauniems asmenims nuo 16 iki 29 metų įgyti praktinių įgūdžių savarankiškai sudarant dvišales sutartis su juridiniu asmeniu. Įstatymu taip pat siekiama užtikrinti jaunų asmenų, savarankiškai įgyjančių praktinių įgūdžių, teisinę apsaugą“. Užimtumo įstatyme, kuris įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d. aukščiau minėta nuostata nebuvo keičiama. Siekiant taiklesnio ir efektyvesnio aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymo buvo nustatytos darbo rinkoje papildomai remimų asmenų grupės, kurios turi	įvertinta, tačiau ji pasikeitusi atsižvelgiant į teigiamą š.m. lapkričio mėn. Vyriausybės išvadą (įstatymo projektui siūloma pritarti), todėl nėra aktuali.	Nr. 942 pateiktai pozicijai dėl pritarimo įstatymo projektui Nr. XIVP-129. Seimo paskirtas papildomas Biudžeto ir finansų komitetas projektui taip pat pritarė.

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					mažiau galimybių įsidarbinti todėl joms reikalinga pagalba. Papildomai darbo rinkoje remiamoms asmenų grupėms, viena iš jų – jaunimas iki 29 metų (amžiaus riba nustatyta Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme) atitinkamai taikomos skirtingos užimtumo rėmimo priemonės, įvertinus aplinkybes, kad būtent šios amžiaus grupės asmenims būna sunkiau įsidarbinti, nes jie dar studijuoja, neturi darbinės patirties ir reikiamų darbo įgūdžių, buvo nustatyta galimybė sudaryti savanoriškos praktikos sutartis su įmone, kurioje atliekama neatlygintina savanoriška praktika. Savanorišką praktiką atliekantys asmenys yra valstybės lėšomis draudžiami sveikatos draudimu Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Todėl, sudarius galimybę savanoriškos praktikos sutartis sudaryti ne tik asmenims iki 29 metų, bet ir vyresniems asmenims, tikėtina, kad jomis būtų naudojamosi siekiant išvengti įdarbinimo pagal darbo sutartis, taip pat sveikatos draudimo įmokų mokėjimo. Pažymėtina, kad išplėtus savanorišką praktiką atliekančių asmenų, kurie bus valstybės lėšomis draudžiami sveikatos draudimu bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu, ratą, Įstatymo projekto įgyvendinimui reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų. Šiuo metu Seime svarstomame		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.			
					Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte papildomi asignavimai nenumatyti. Atkreiptinas dėmesys, kad Užimtumo įstatyme (41 ir 42 straipsniai) tiesiogiai darbo vietoje trūkstamiems darbo įgūdžiams įgyti yra nustatyta darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonė, kuri organizuojama pirmą kartą pagal įgytą kvalifikaciją ar kompetenciją darbo veiklą pradedantiems visų amžiaus grupių bedarbiams.		

5. Subjektų, turinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	LR Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimas Nr. 942 (TAR, 2021-11-18, Nr. 23840)					Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 29 d. sprendimo Nr. SV-S-212 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a: 1. Pritarti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 10 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-129. 2. Atkreipti Lietuvos Respublikos Seimo dėmesį į tai, kad, suteikus teisę savanoriškos praktikos sutartis sudaryti didesniai asmenų skaičiui, prireiktų papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto	Pritarti	

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						lėšų. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, per 2020 m. savanorišką praktiką atliko 2,1 tūkst. asmenų, sveikatos draudimui panaudota 11,8 tūkst. Eur, o nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniam draudimui – 2,4 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų. Daugiau nei 80 proc. savanorišką praktiką atliekančių asmenų yra iki 24 metų. Europos Sąjungos statistikos tarnybos duomenimis, 18–24 metų asmenų dalyvavimo švietime, mokymuose (per paskutines 4 savaites) rodiklis 2020 m. siekė 61,4 proc., o 25–69 metų asmenų – 6,7 proc. Lietuvos statistikos departamento 2020 m. duomenimis, iš 209,2 tūkst. 18–24 metų asmenų švietime ir mokymuose dalyvavo 128,4 tūkst., o iš 1 mln. 684,6 tūkst. 25–69 metų asmenų – 112,9 tūkst. Savanoriškos praktikos sutartis sudaro apie 1,2 proc. 18–24 metų asmenų. Kadangi vyresnio amžiaus asmenys turi šeiminių įsipareigojimų ir galimybės atlikti savanorišką praktiką neatlygintinai gali neturėti, preliminariais skaičiavimais, suteikus teisę savanoriškos praktikos sutartis sudaryti didesniai asmenų skaičiui, papildomai savanoriškos praktikos sutartis per metus sudarytų apie 1,4 tūkst. asmenų. Šių asmenų sveikatos draudimui ir nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniam draudimui metams reiktų apie 9,5 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų, kurios būtų skiriamos iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos		

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos turimų asignavimų.		

6. Seimo paskirtų papildomų komitetų, komisijų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Biudžeto ir finansų komitetas (21021-12-01)					Sprendimas: Pasiūlyti pagrindiniam Socialinių reikalų ir darbo komitetui pritarti įstatymo projektui ir siūlyti jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabą, kuriai komitetas pritaria. <i>Balsavimo rezultatai: sprendimui pritarta bendru sutarimu.</i>	Pritarti	

7. Komiteto sprendimas: pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui ir komiteto išvados.

8. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

9. Komiteto paskirtas pranešėjas: Mindaugas Lingė (Algirdas Sysas).

10. Komiteto narių atskirosi nuomonė: nepareikšta.

PRIDEDAMA. Komiteto siūlomas įstatymo projektas, jo lyginamasis variantas.

Komiteto pirmininkas

Mindaugas Lingė

Biuro vedēja E. Bulotaitė